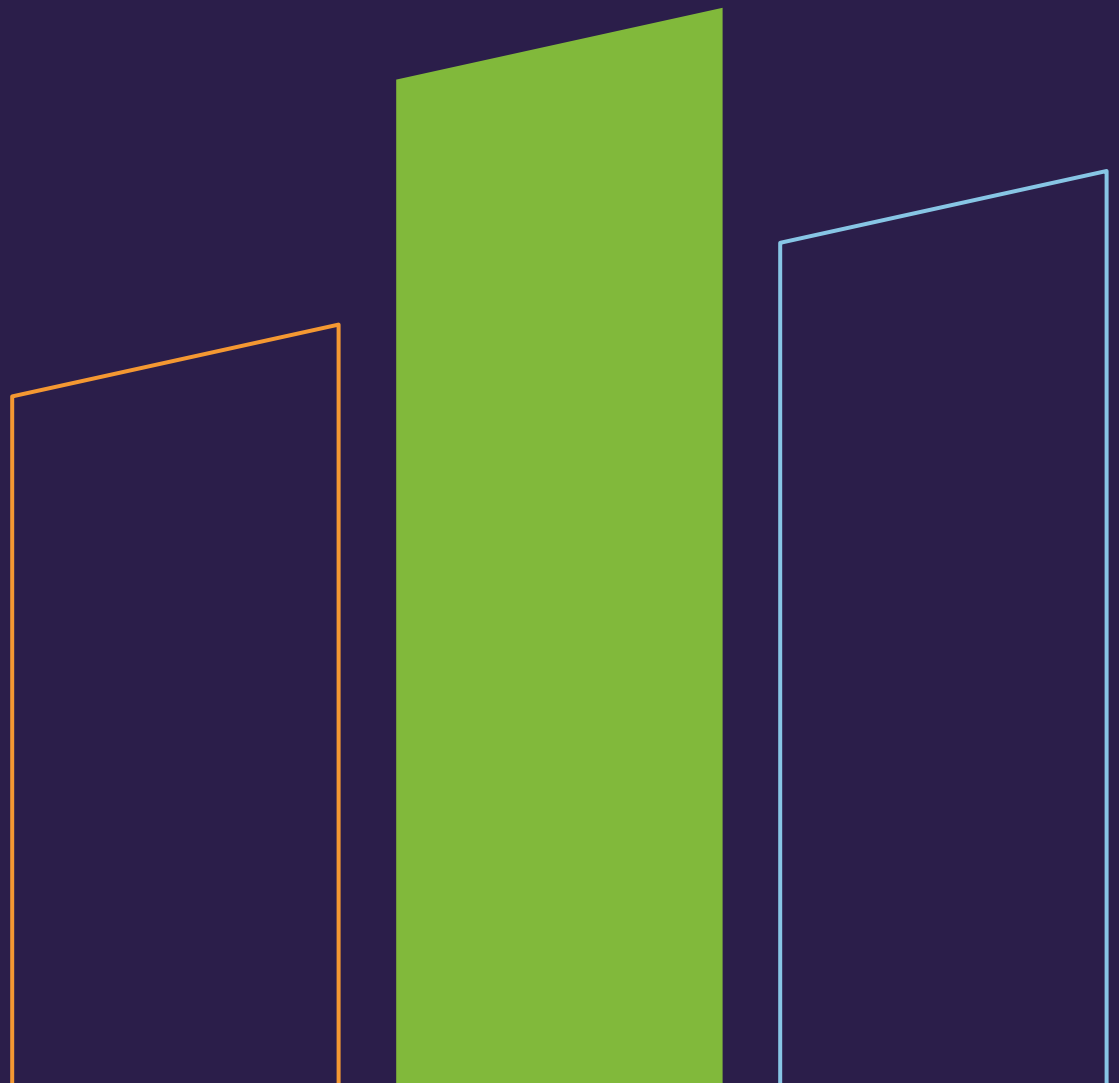
چکیده نکات | قانون مالیات و عوارض بر ارزش افزوده

نکته‌هایی که نباید جا بماند

ماخذ، اعتبار و استرداد، استثناهای معافیت، صادرات، عوارض سبز، جریمه‌ها و مهلت‌ها

آکادمی شریف
sharifacc.com

پنج قاعدهٔ پایه

تاریخ تعلق مالیات و عوارض

تاریخ صدورِ صورتحسابَ

قبوض آب، برق، گاز و مخابرات هم در حکم صورتحساب‌اند.

عرضهٔ کالا به خود

مصرف شخصی: مشمول
استفادهٔ شغلی:
غیرمشمول

معاوضه

برای هر دو طرف معامله
مشمول است

مهلت پرداخت

تا پایانِ ماهِ بعد از هر
دوره، پس از کسر
اعتبار مالیاتی

معاملات غیرنقدی

اقساطی، اجاره به شرط
تملیک، پیمانکاری:
پرداخت تا وصول ثمن، به
تناسب، عقب می‌افتد

ماخذ مالیات فروش: کدام عدد؟

عضو سامانهٔ مؤدیان

ارزشِ فروشِ مندرج در صورتحسابِ الکترونیکی

همان رقمی که خودِ مؤدی در سامانه ثبت کرده است.

غیرعضو یا متخلف (مادهٔ ۹ قانون پایانه‌ها)

ارزش روز کالا یا خدمت در زمان تعلق

به تشخیص سازمان: از اطلاعات سامانه، استعلام یا کارشناس.

واردات — مجموع ارزش گمرکی + حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی)

تسویه با اوراق خزانه: به ارزش تنزیل‌شده، نه اسمی

۱ فقط پیمانکاران و مهندسان مشاور

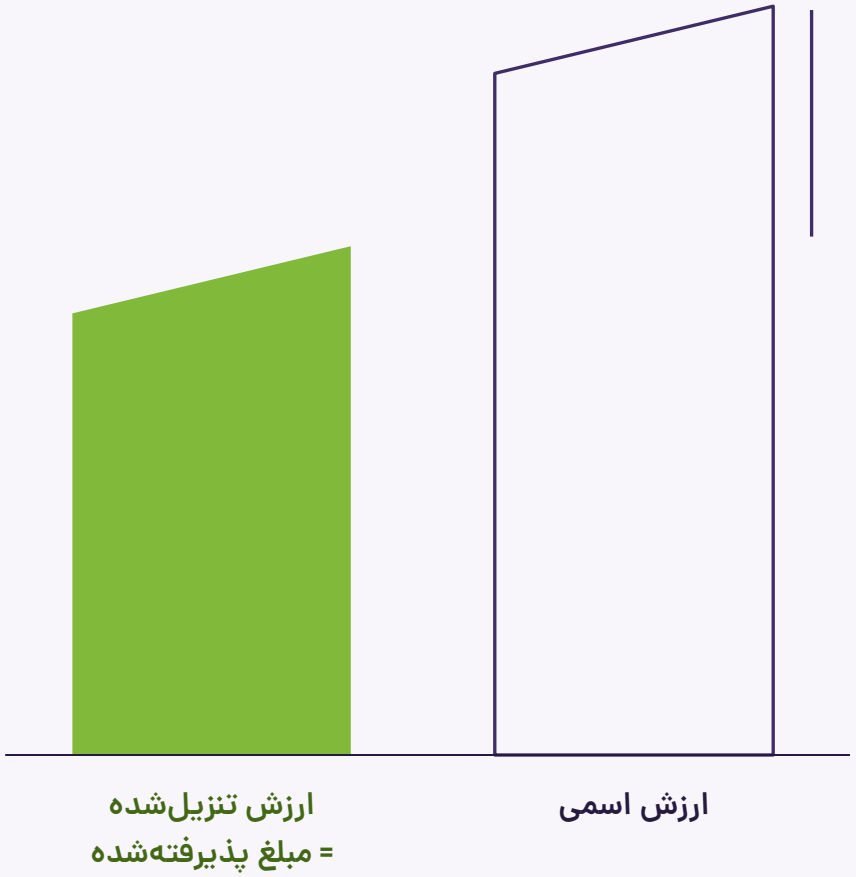
موضوع مادهٔ ۴؛ سایر مؤدیان این امکان را ندارند.

۲ فقط اوراقی که مستقیم از دولت گرفته‌اند

اوراقی که از سایر راه‌ها تحصیل شده، برای تسویه پذیرفته نمی‌شود.

۳ به ارزش تنزیل‌شده

با نرخ حفظ قدرت خرید اسناد خزانه یا نرخ سود اوراق، متناسب با سال‌های باقی‌مانده تا سررسید.

نمودار مفهومی است و مقیاس عددی ندارد.

دیرکرد در استرداد:
خسارت ۲٪ در ماه، به نفع مؤدی

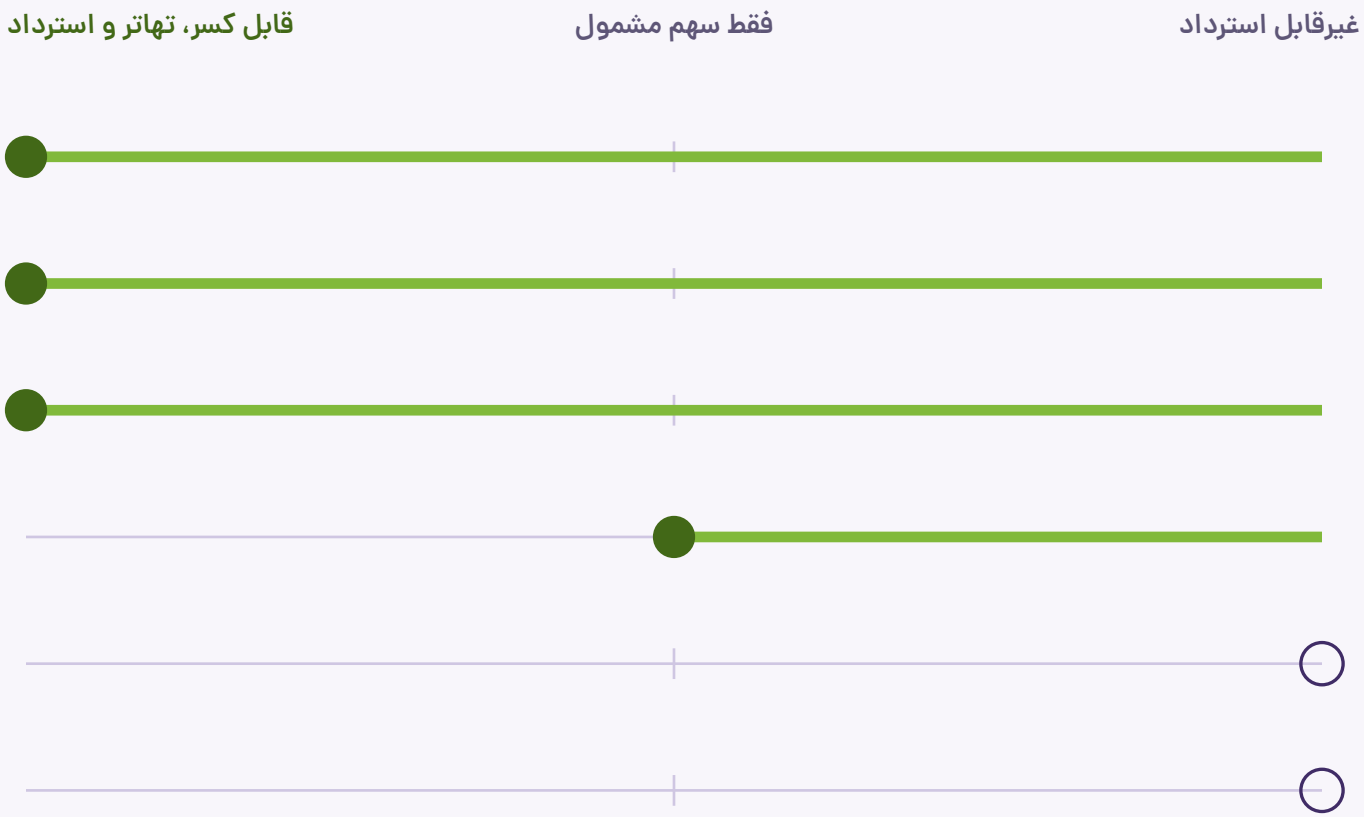
۱ اعتبار اضافه، خودبه‌خود به دوره یا دوره‌های بعد منتقل می‌شود.

۲ اگر مؤدی استرداد بخواهد، سازمان حداکثر ظرف یک ماه از ثبت درخواست می‌پردازد.

۳ اگر نپردازد: ۲٪ در ماه، نسبت به مبلغ قابل استرداد و مدت تأخیر.

کدام مالیات خرید برمی‌گردد؟

ماشین‌آلات خطوط تولید
تحت هر حالت؛ چه کالا معاف باشد چه مشمول

شهرداری‌ها و دهیاری‌ها
برای انجام وظایف و خدمات قانونی

واحد تولیدی یا معدنی پیش از بهره‌برداری
خریدهای تأسیس و راه‌اندازی

عرضهٔ توأم کالا و خدمت مشمول و معاف
فقط مالیات نهاده‌های مربوط به بخش مشمول

فقط عرضهٔ معاف یا غیرمشمول
نه تهاتر، نه استرداد

طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای دولت
جزء بهای تمام‌شدهٔ دارایی می‌شود

آنچه برنمی‌گردد، هزینهٔ قابل قبول در قانون مالیات‌های مستقیم است.

معاف است، اما...

چاپ و نشر روزنامه، کتاب و نشریه	جز مؤسسات کمک‌آموزشی و کنکور، و جز تبلیغات کالا و خدمات
بیمه	زندگی، کشاورزی، اجتماعی و درمان تکمیلی معاف؛ **بیمهٔ دارایی‌ها مشمول**
لیزینگ	منحصراً سود تسهیلات معاف است؛ **خودِ کالا معاف نیست**
حمل‌ونقل بار و مسافر	جاده‌ای، ریلی و دریایی معاف؛ **حمل هوایی، مسافر و بار، مشمول**
خدمات اقامتی	فقط هتل‌های **سه‌ستاره و پایین‌تر**، مهمان‌پذیرها و مراکز دارای مجوز
مواد خوراکی	معافیت منوط به **گواهی سلامت** از سازمان استاندارد و سازمان غذا و دارو
کشاورزی خام، بذر و کالاهای اساسی	عرضه در داخل معاف؛ **در واردات ۹٪** در مبادی گمرکی
دارو و لوازم درمانی وارداتی	معاف اگر مشابه داخلی ندارد؛ **۳٪** اگر به دلیل کمبود تولید داخل وارد شود

گرفتن مالیات از کالا یا خدمت معاف: جریمهٔ دو برابر مبلغ دریافتی، غیرقابل بخشودگی

صادرات معاف است — اگر مدرکش را داشته باشید

نوع صادرات	مدرک یا شرط
صادرات کالا	از مبادی خروجی رسمی، با پروانهٔ سبز گمرکی صادره توسط گمرک
صادرات خدمات	قرارداد + گواهی انجام کار با تأیید نمایندگی ایران در کشور مقصد؛ یا گواهی ارزآوری با تأیید بانک مرکزی
کالا و خدمت به مناطق آزاد	از سرزمین اصلی، به نقاط خارج از محدوده‌های جمعیتی دارای تراز تجاری مثبت
خدمات معاوضه (سوآپ)	نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، سوخت هوایی و برق
فروش ارزی فرآورده‌های پالایشی	سوخت هواپیماهای خارجی در فرودگاه‌های داخلی، فروش مرزی و بانکرینگ
خدمتی که مقیم ایران ارائه و خارج مصرف می‌شود	به شرط ورود مستقیم یا غیرمستقیم ارز حاصل به کشور

استثنا: استرداد مالیات خرید برای صادرات مواد خام فهرست مادهٔ ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم ممنوع است.

چند واحد، یک کارپوشه

شخص حقیقی با بیش از یک واحد مشمول

در یک یا چند مکان: سازمان می‌تواند کارپوشهٔ واحد ایجاد کند.

مؤدی دارای شعب متعدد

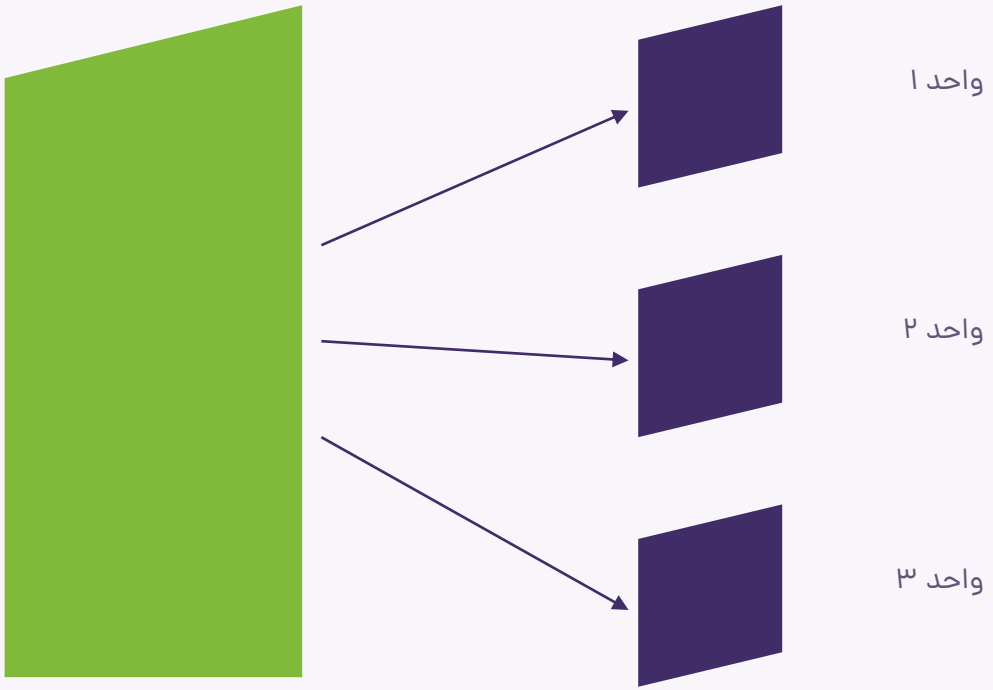
همین حکم: یک کارپوشه برای همهٔ شعب.

مشارکت مدنی، اختیاری یا قهری

شرکا یک نفر را از میان خود نمایندهٔ واحد شغلی انتخاب می‌کنند.

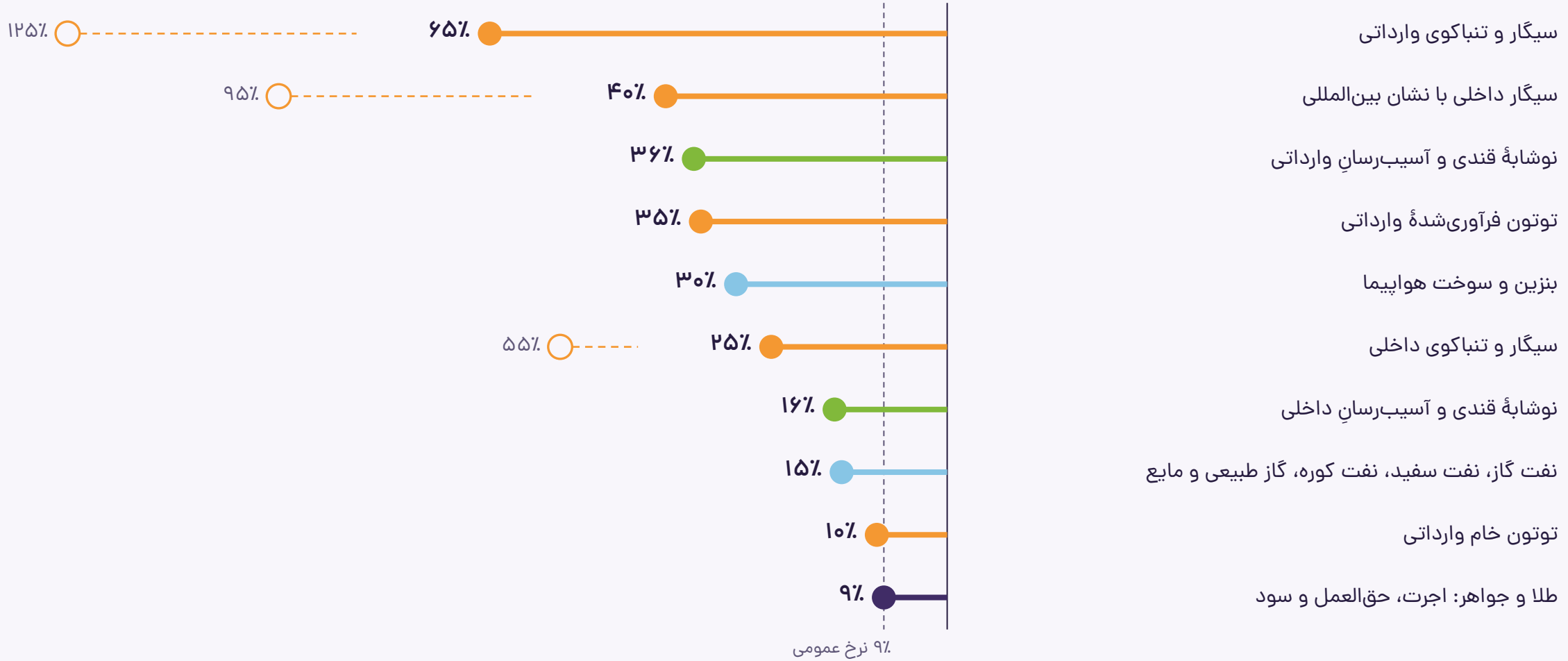
مؤدیِ بدون مکان ثابت

محل سکونت، مکان مالیاتی است؛ با چند محل سکونت، یکی را معرفی می‌کند.

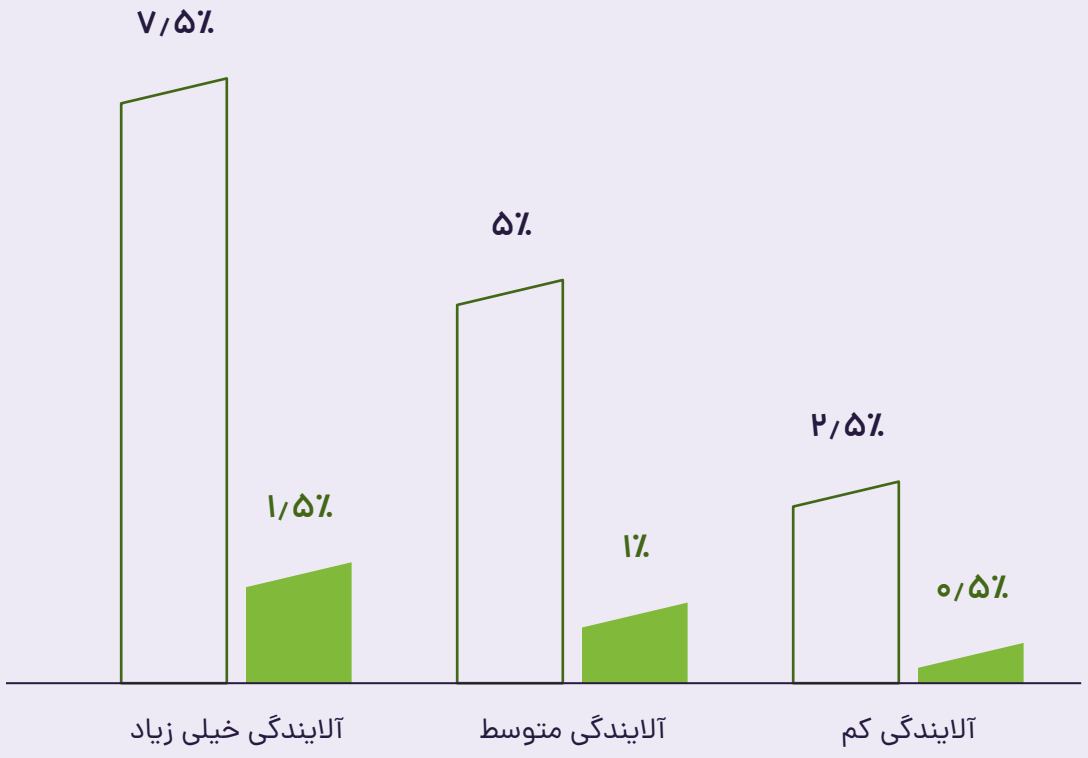
کارپوشهٔ واحد
در سامانهٔ مؤدیان

نرخ کالاهای خاص، روی یک خط

دایرهٔ توخالی: سقف نرخ دخانیات (از سال دوم، سالی ۵ واحد درصد) | طلا: اصل فلز معاف؛ عدم ثبت معامله: جریمهٔ ۹٪ ارزش اصل طلا

عوارض آلایندگی: از ۰/۵ تا ۷/۵ درصد

پر: درصد فروش کالا یا خدمت | خالی: تولید با کارمزد، کارمزد × ۵ برابر نرخ

شروع شمول

از ابتدای فصلِ بعد از اعلام آلایندگی

پایان شمول

از ابتدای همان فصلی که آلایندگی رفع شود

سرمایه‌گذاری برای رفع آلایندگی

از بدهی عوارض کسر می‌شود؛ اگر به رفع آلایندگی نینجامد، هزینهٔ قابل قبول است

عدم تسلیم اظهارنامهٔ آلایندگی

جریمهٔ ۱۰٪ عوارض، غیرقابل بخشودگی

خودرو

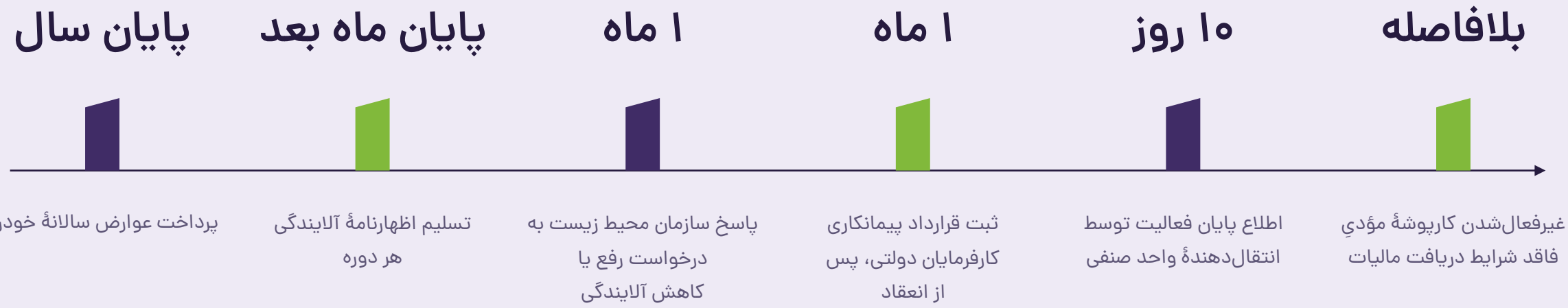
عوارض سالانه: ۱ در هزار (داخلی)، ۱/۵ در هزار (وارداتی) | تأخیر: ۱۰٪، و پس از یک ماه ۲٪ در ماه | نقل‌وانتقال: ۱٪ داخلی، ۲٪ وارداتی

پلکان جریمه‌ها

بخشودگی: اگر تأخیر خارج از ارادهٔ مؤدی بوده و هیأت حل اختلاف بپذیرد | ارتفاع پله‌ها ترتیبی است، نه مقیاس

مهلت‌ها، از «بلافاصله» تا «پایان سال»

ترتیب زمانی؛ فاصله‌ها مقیاس ندارند

نکات بودجهٔ ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

حکم مقطعی

۱	**پرونده‌های ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۰**	اظهارنامه‌های به‌موقع که رسیدگی نشده‌اند، جز مؤدیان بزرگ، بدون رسیدگی و با اعمال ضریب قطعی می‌شوند؛ اگر تا پایان ۱۴۰۲ قطعی نشوند، اظهارنامه قطعی تلقی می‌شود.
۲	**تأمین کالا و خدمت برای پیمانکار خارجی**	کالا و خدمتی که شرکت ایرانی برای طرح‌های پیمانکار خارجی تأمین می‌کند، با تصویب شورای اقتصاد مشمول تبصرهٔ ۳ مادهٔ ۱۰ است.
۳	**مؤسسات آموزشی و کنکور**	معافیت‌های مادهٔ ۱۳۴ ق.م.م برای مؤسسات کنکور، کلاس‌های تکمیلی و انتشارات کمک‌آموزشی لغو می‌شود.
۴	**تبلیغ کالا و خدمات داخلی در مطبوعات**	از مالیات و عوارض ارزش افزوده معاف است.
۵	**واردات برخی کالاهای اساسی**	گندم، برنج، دانه‌های روغنی، روغن خام، حبوبات، شکر، گوشت قرمز و چای: نرخ ۱٪ در مبادی گمرکی.

جمع‌بندی در پنج خط

- ماخذ: صورتحساب الکترونیکی؛ بیرون از سامانه، ارزش روز.
- اعتبار اضافه: انتقال، یا استرداد یک‌ماهه — وگرنه ۲٪ در ماه.
- معافیت‌ها استثنا دارند: حمل هوایی، بیمهٔ دارایی، کمک‌آموزشی، هتل بالای سه ستاره.
- صادرات معاف است، به شرط مدرک.
- جریمه‌ها از ۲٪ در ماه تا سه برابر مالیات.

منبع: خلاصه نکات با اهمیت قانون مالیات و عوارض بر ارزش افزوده، دفتر وکالت و مشاوره رسمی مالیاتی حیدر کریمی